

“กองทุนหมู่บ้าน” ประโยชน์ส่วนรวมไม่ใช่ประโยชน์ส่วนตัว !

พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547 กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนหมู่บ้าน” ขึ้นในแต่ละหมู่บ้านหรือและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือสร้างประโยชน์ส่วนรวมอื่นๆ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านและเป็นประโยชน์สาธารณะที่รัฐจัดสรรให้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้าหรือแสวงหากำไรตั้งเช่นการดำเนินงานธุรกิจของสถาบันการเงินทั่วไป จากการดำเนินการดังกล่าวคงปฏิเสธไม่ได้ว่า ชาวบ้านหลายคนได้ใช้และได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้าน แต่ก็มีบางคนที่คิดหวังไม่ได้มีโอกาสใช้เงินจากกองทุน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะการยื่นคำขอกู้เงินไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับการอนุมัติให้กู้เงิน เป็นต้น

ดังเช่นคดีปกครองที่จะนำมาเล่าในวันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้ยื่นคำขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน แต่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ไม่อนุมัติ เนื่องจากสามของผู้กู้มีภาระหนี้สินที่ต้องจ่ายตามคำพิพากษา

เรื่องมีอยู่ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยผู้ฟ้องคดีและครอบครัวได้อยู่อาศัยในที่ดินที่สามเฝ้าทำนา ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอกู้เงินกับกองทุนหมู่บ้านเพื่อนำเงินไปทำนา ในระหว่างนั้นสามของผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องขับไล่ออกจากที่ดินเนื่องจากสิ้นสุดสัญญาเช่า และศาลมีคำพิพากษาให้สามของผู้ฟ้องคดีและบริวารออกจากที่ดิน และชำระค่าเช่าที่ค้างชำระ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน) จึงไม่อนุมัติให้กู้ยืมเงิน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีหลักฐานสัญญาเช่าที่ดินและสามของผู้ฟ้องคดีต้องคำพิพากษาศาลให้ออกจากที่ดิน

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเคยได้รับการอนุมัติให้กู้เงิน อีกทั้ง ตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านมิได้มีข้อห้ามมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาศาลกู้เงิน และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยื่นคำขอกู้เงิน มิใช่สามเป็นผู้ยื่นคำขอ การนำเรื่องที่สามของผู้ฟ้องคดีถูกฟ้องมาพิจารณาด้วย จึงไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดียังคงทำนาในที่ดินนั้นอยู่และคดียังไม่ถึงที่สุด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการอนุมัติเงินกู้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

การที่สามของผู้ฟ้องคดีต้องคำพิพากษาให้ออกจากที่ดินที่สมาชิกใช้ประกอบอาชีพทำนา ถือเป็นคุณสมบัติที่ทำให้สมาชิกไม่มีสิทธิได้รับการอนุมัติให้กู้ยืมเงินหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การพิจารณาให้สมาชิกกู้ยืมเงินนอกจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตลอดจนระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและกองทุนหมู่บ้านแต่ละแห่งกำหนดขึ้น และพิจารณาให้สิทธิแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคนที่ยื่นคำขอกู้เงินอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ยังต้องคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืนของกองทุนหมู่บ้านที่จะต้องคงอยู่ตลอดไปเพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับให้สมาชิกกู้ยืมได้อย่างต่อเนื่องอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและเป็นเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านด้วย

เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำหลักฐานสัญญาเช่าที่ดินที่แสดงให้เห็นว่ายังคงมีสิทธิทำนาในที่ดินนั้นต่อไป ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้บอกเลิกการเช่าที่ดินกับนาย ท. (สามของผู้ฟ้องคดี) แล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียังคงทำนาในที่ดินนั้นโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินย่อมเป็นการกระทำให้ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดสิทธิในที่ดินของเจ้าของที่ดิน และเมื่อศาลจังหวัดได้พิพากษาให้นาย ท. และบริวารออกจากที่ดินพร้อมให้ชดเชยเงินค่าเช่าที่ค้างชำระและค่าเสียหายแก่เจ้าของที่ดินนั้นย่อมผูกพันคู่ความแม้จะยังไม่ถึงที่สุด ผู้ฟ้องคดีในฐานะกรียาชอบด้วยกฎหมาย

ในขณะที่ศาลมีคำพิพากษาและได้พักอาศัยอยู่กับนาย ท. ในที่ดินนั้น ย่อมถือเป็นบริวารของนาย ท. จึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาดังกล่าวด้วย

เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่อาจแสดงให้เห็นว่ามีสิทธิโดยชอบธรรมตามกฎหมายที่จะทำนาในที่ดินพิพาท และการอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมเงินในขณะที่ยังมีภาระความรับผิดชอบในหนี้ตามคำพิพากษา บุคคลทั่วไปย่อมเห็นว่า น่าจะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมควร เพราะเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ผู้ฟ้องคดีกระทำการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และกระทำละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้อื่น และโดยฐานะทางการเงินและความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดีในขณะนั้น ก็อาจมีปัญหาในการชำระหนี้เงินกู้คืนให้กับกองทุนหมู่บ้านได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและยั่งยืนของกองทุนหมู่บ้านโดยตรงและจะเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับสมาชิกรายอื่นๆ ต่อไปได้

การไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมเงินจากกองทุนหมู่บ้าน ถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 41/2555)

คดีนี้เป็นบรรทัดฐานที่ดีสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่จะพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านซึ่งจะต้องคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืนของกองทุนในระยะยาว เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนใดคนหนึ่ง แต่เพื่อให้เกิดเป็นประโยชน์โดยส่วนรวมกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคน ครับ!

นายปกครอง